

Verhaal achter Concordia

Voormalig hotel Heidepark was eerste uitgaansgelegenheid Bilthoven

foto Historische Kring D'Oude School

Een van de eerste afbeeldingen van Concordia

Het terrein aan de Jan Steenlaan waar zich nu het appartementencomplex Concordia bevindt heeft een lange voorgeschiedenis. Voordat men eindelijk kon gaan bouwen stond hier een kleine tien jaar lang hotel Heidepark, oftewel Concordia, te verpieteren.

De plek is met name interessant omdat hier de eerste grootschalige uitgaansgelegenheid ontstond in de jonge plaats Bilthoven. Menig dorpeling bezocht tot in de jaren zestig de sociëteit, de bioscoop en de toneelzaal. Een van de mensen die zich al vroeg liet verleiden door de talrijke aanprijzingen in de pers van de Biltse 'schoone wandelwegen, lommerrijke streken en heilzame boschluicht', was Paul Nijgh. Deze Rotterdamse reder, meervoudig miljonair en filantroop, bouwde in 1917 een vakantiehuis in zijn latere vestigingsplaats Bilthoven. In die tijd telde de gemeente twee verenigingsgebouwen: een voor katholieken en een voor hervormden. Nijgh is in 1927 bereid een derde gebouw mee te financieren op voorwaarde dat iedereen, van katholieke graal tot communistische beweging, er terecht kan. Concordia (Eendracht) gaat de zaal toepasselijk heten. Paul Nijgh

nam zelf plaats in het bestuur en voor de bedrijfsvoering werd een gerant aangetrokken. Het gebouw bestaat dan uit een grote zaal met balkon, een toneel, een bioscoopcabine en een foyer met buffet. Ook is er een sociëteitslokaal met buffet, een algemeen restaurant en woonruimte voor de gerant. Twee jaar later volgde een uitbreiding met een aantal logeerkamers.

Jan en Mientje Braun

De eerste gerant bleef niet lang. Zijn opvolger, Jan Braun, leidde Concordia veertig jaar als directeur en (later) eigenaar. Onder zijn bewind werd het gebouw regelmatig vergroot; zo kwam er in 1933 een vleugel bij. Na de Tweede Wereldoorlog bouwden Jan en zijn vrouw Mientje de 'zaal met logeerafdeling' uit tot het befaamde Hotel Heidepark. Vele jaren later vertelt Jan Braun zijn herinneringen in de plaatselijke kranten. Bij zijn start beschikte hij over twee personeelsleden: een pruijmende boerenjongen die obert en een onnozel meisje dat zelfs niet weet op welk adres ze woont. Haar onverstaanbare dialect leidt regelmatig tot misverstanden zodat Braun het niet lang met haar uit houdt.

Op verzoek van Paul Nijgh advi-

seert de directeur van het Rotterdamsch Hofstad Tooneel bij de inrichting van de toneelzaal. Op het podium staan vele grootheden zoals Albert van Dalsum, Lou Bandy, Heintje Davids, Johan Kaart, Toon Hermans en Wim Sonneveld. Alles en iedereen wordt ingezet om de voorstellingen goed te laten verlopen. Zo spelen hijzelf en zijn huisdieren een aantal keren mee in zwingende rollen. Het koksmaatje doet dienst als toneelknecht tot de wispelturigheid van Nederlands eerste diva, de actrice Fien de la Mar, hem teveel wordt. Jan Braun neemt dan zelf het baantje over. Na een uitbreiding in 1930 verandert de naam van het hotel in Heidepark. De grote zaal met 375 zitplaatsen en bioscoop blijft Concordia heten tot de sluiting in de jaren zestig.

Uit krantenberichtjes blijkt dat de nieuwe ruimte een groot succes is. Allerlei verenigingen vergaderen in Concordia of vieren hier hun feesten 'met bal na'. Er zijn lezingen, concerten, toneeluitvoeringen en tentoonstellingen. Elke week draait voor jong en oud een nieuwe film.

Oorlog

Als op 29 augustus 1939 de algemene mobilisatie wordt afgekondigd krijgt Heidepark inkwartie-

foto Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen

Op dit kiekje, gedateerd 1942, roert Jan Braun zelf in de pannen

ring van honderd manschappen en officieren. Gewone soldaten slapen op stro dat met karrenvrachten de filmzaal wordt ingereden, hun meerdere logeren in het hotel.

Na hen voeren Duitse officieren voedsel en drank op grote schaal in voor de vele feesten die zij samen met de NSB-top vieren. Alle 'primeurs' komen uit Frankrijk zoals de eerste bloemkool en de eerste aardbeien van het seizoen. Eerst koken nog Nederlandse koks, al snel worden ze uit Duitsland gehaald om de Bratwurst op de juiste manier te bereiden.

Angstige momenten

Het anti-Duitse echtpaar Braun beleeft vele angstige momenten, eind 1943 worden ze hun hotel uitgezet. Met hulp van onderduikers wordt het tijdelijke café 'Jan in 't Bos' bedrijfsklaar gemaakt. In een houten gebouwtje bij de Zuiderkapel komt een biljart en kan men een kaartje leggen bij een (van huis meegebracht) borreltje. De uit Heidepark afkomstige ober is nog van de oude stempel. Hij staat wel in een stofjas soep van aardappelen te koken, voor het opdienen trekt hij zijn vertrouwde pandjesjas aan.

Op 19 december 1944 bombarderen de geallieerden het gebied rond het spoor waarbij pal voor de gevel van Heidepark een bom explodeert. Het hotel is zwaar beschadigd en het duurt tot 1956 voor Braun de schade vergoed krijgt. In de tussentijd wordt met man en macht het gebouw provisorisch hersteld en ingericht, ge-

financierd met een lening van een ton van burgemeester Fabius. Met Pasen 1946 functioneert de bioscoop weer, gaandeweg volgen de andere ruimtes.

Hiltonnetje in de bossen

Na de oorlog verliest Hotel Heidepark geleidelijk de functie van verenigingsgebouw. Als Braun in 1970 zijn bedrijf overdraagt, is het een landelijk bekend centrum waar de NS, diverse departementen en inkoopcombinaties vergaderen. Het personeelsbestand groeide intussen uit tot vierentwintig personen.

Zijn opvolger Nico Freling bouwde het bedrijf verder uit tot vergadercentrum zodat men, in diens woorden, kon spreken van 'een hiltonnetje in de bossen'. Het van oorsprong zo gemoedelijke familiebedrijf werd een bekend conferentieoord. Daarnaast bleven het restaurant en de zalen ruimte bieden voor het gebruikelijke zaterdagse diner-dans, trouwpartijen en 'de verjaardagen van oma'. Jaarlijks verzorgden acht koks en vijfendertig personeelsleden zo'n honderdduizend gasten.

In 1996 neemt de eigenaar van de Hoefslag in Bosch en Duin het hotel over. Het concept van het nog steeds succesvolle bedrijf blijft onveranderd. In 2007 verkoopt hij het aan een exploitatiemaatschappij.

Bronnen: herinneringen van Jan Braun en informatie uit het documentatiecentrum van de Historische Kring D'Oude School. Wilma Storimans.

foto Historische Kring D'Oude School

Concordia in 1951

foto Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen